

Oponentský posudek magisterské diplomové práce

Název práce: Heart is bleeding can we dreaming?

Autorka: Klára Švandová

Vedoucí práce: MgA. Tomáš Svoboda, Ph.D.

Oponent: Mgr. Lukáš Likavčan, Ph.D.

Text posudku:

Diplomová práce autorky Kláry Švandové si za své východisko bere společenskou a politickou působnost hudby, konkrétně hudebního žánru black metal, a rozvíjí od něj linii úvah a asociací vedoucí k vytvoření fikčního světa, jehož atmosféra a logika je představena v umělecké instalaci. V textové části práce diplomantka popisuje historii black metalu, především pak s ohledem na postupné ideologické přerámování žánru směrem pryč od pozic na krajní pravici, což bylo především v 90. letech dominantní politickou agendou protagonistů a protagonistek tohoto žánru. Právě tohle přerámování do podoby dnešního „levicového“ black metalu umožňuje autorce využít žánrovou estetiku (typografie, techniky hrdelního zpěvu) pro budování elementů jejího fikčního světa (např. jazyk imaginární komunity). V jistém smyslu je pak instalace rozhraním mezi našim a fikčním světem, no interpretovat ho v registru magie a rituálů by dílu jenom uškodilo – funguje úplně skvěle jako anarchistická klubovna s prefigurativními aspekty, a to bohatě stačí.

Dílo je součástí většího kolaborativního projektu „Shelter of Trust“, na kterém autorka pracuje s větším kolektivem autorů a autorek. Je to právě zkoumání forem důvěry, jež je pro autorčinu práci klíčové, což je v kontextu současných debat o důvěře v ekonomických systémech (kryptoměny) a v politických společenstvích (kulturní války) rozhodně relevantní. Je ovšem škoda, že těmto současným debatám se autorka nevěnuje přímo v textu práce, jelikož by tak nabídla čtenářům a čtenářkám vícero alternativních vstupných bodů do své praxe a svého pojmání důvěry. Na implicitní úrovni je ovšem zajímavé pozorovat, jak diplomantka sleduje genezi důvěry pomocí sdílených kulturních vzorců a symbolů, jež možnost důvěry metaforicky i doslovně „nesou“ (zde bychom mohli mluvit o „kulturních technikách důvěry“). Jestliže má tedy instalace nádech DIY estetiky, ta zde taky dostává dimenzi postoje ke kultuře vůbec, stejně jako ke důvěře jako něčemu, co si může komunita sama postavit „zdola“.

Autorčina práce taky svérázným způsobem zapadá do linie vystavování technických objektů, jež nebyly původně určené k vystavení – Simon Denny vystavuje ASIC miners pro kryptoměny, Klára Švandová vystavuje syntetizátory a krabičky pro zkreslování hlasu. V pnutí mezi spontaneitou a aranžovaností tak vyvstává v samotné práci nedořečený institucionální statement, jež se pravděpodobně schovává i za dalšími aspekty autorčiny umělecké praxe – poukazování na limity vystavitelnosti v případě podobně hybridních projektů na pomezí performativnosti, procesového díla a kolektivní praxe. K tomu se autorka nepřímo dostává i na konci textu diplomové práce. Diplomantka na tyto limity sama narazila během své praxe, co jí dovedlo k úvahám o tom, jaký typ instituce a prostoru může její praxi vyhovovat nejvíce. Běžný galerijní formát zde naráží na meze toho, kdo může být poučeným participantem*kou na kolektivní formě jejího díla – dílo je participativní, ale vyžaduje časovou investici do seznámení diváka*čky s hudební technikou a metody hrdelního zpěvu. Taková forma participace jde nad rámec běžného setkání v galerii v kontextu umělecké výstavy.

Dílo tudíž není určeno pro každého, alespoň v jeho participativní rovině, čím samo o sobě skvěle komentuje problematiku důvěry. Proto mám pro autorku následující otázku na závěr: Jak vnímá vztah důvěry a otázku přístupnosti/nepřístupnosti, čitelnosti/nečitelnosti? Black metalová typografie je například záměrně nečitelná – jsou takováto gesta skrývání pro vytváření důvěry v autorčíným pojmání důležité?

Hodnocení práce: Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení v rozmezí **výborně (1)** – **velmi dobře (2)** v závislosti od průběhu obhajoby

V Praze, dne 30. srpna 2021

